

[Ninn-Hansen.]

før af ekspropriationsloven og ikke kan erhverve en ny ejendom.

Også bestemmelsen i statshusmandslovens § 8 kan virke hindrende. Når staten eksproprierer en landmands ejendom, kan det ikke være rimeligt, at den også forhindrer den pågældende i erhvervelse af en ejendom, han tvinges til at købe i det fri marked, hvis han vil fortsætte som landmand. Har en mand boet på en gård på f. eks. 50 tdr. land i hele sit liv og gården eksproprieres, er det kun naturligt, at den pågældende landmand ønsker at købe en gård i nærheden, men han kan i så henseende risikere, at jordlovsudvalget gør sin forkøbsret gældende, medmindre han giver en sådan pris for den pågældende gård, at jordlovsudvalget ikke mener at kunne gøre sin forkøbsret gældende. Hvis han skal have en erstatning, der muliggør erhvervelse af en ejendom af tilsvarende størrelse, må erstatningen altså være så stor, at han kan give en overpris. Det forekommer mig at være en både farlig og kostbar vej at gå. Det rigtige må være at suspendere forkøbsretten i disse tilfælde, da denne forkøbsret er givet med et helt andet formål.

Regeringens forslag om udvidet forkøbsret har gjort dette problem yderligere aktuelt. I de sandsynligvis ikke helt få tilfælde, hvor en landejendoms hovedparcel bliver eksproprieret, har ejeren efter den nugældende lov ret til at disponere over den tiloversblevne fri jord, som han vil, men efter regeringens lovforslag kan jordlovsudvalget gøre forkøbsret gældende til denne fri jord. Hvad man end mener om dette forslag om nye regler i statshusmandsloven, kan man vel se det rimelige i, at den gårdejer, der har mistet en væsentlig del af sin ejendom, skal have fuld dispositionsret over resten til salg eller mageskifte.

Det er mit håb, at den højtærede minister deler den opfattelse, at hverken bestemmelserne i § 9 i loven om landbrugsejendomme, statshusmandslovens § 8 eller andre bestemmelser, der hindrer erstatningskøb, skal gøres gældende i tilfælde, hvor staten allerede har grebet ind i landmændenes ejendomsret. Jeg håber, at den højtærede forsvarsminister kan give et tilsagn om at ændre denne ekspropriationslov efter disse retningslinier,

som jeg gerne ønsker at vi drøfter nærmere i udvalget.

Det må efter min mening altid være folketingets opgave at varetage grundlovens påbud om fuld erstatning ved ekspropriationer, så at den erstatning, der ydes, kan anvendes til sådanne erhvervelser, at den oprindelige status opretholdes.

På mit partis vegne kan jeg tilsige den højtærede forsvarsminister vor medvirken til udformning af denne lov.

Kirkegaard: Det radikale venstre vil ikke modsætte sig, at forsvarsministeren får mulighed for at erhverve de arealer, som er nødvendige til de formål, der er nævnt i lovforslaget.

Det kan være trivielt gang på gang at bede om, at der udvises varsomhed med hensyn til det offentliges brug af jord. Når dette bliver sagt af en landmand, er der adskillige medborgere, der opfatter det, som om det bliver sagt for landbrugets skyld alene; men det er ingenlunde tilfældet. De nuværende ejere af landbrugsjord klarer sig formentlig nok; og når jeg nævner det, er det ganske med fremtiden for øje.

Vi kan prøve at se på tallene for Danmarks eksport. Hvis landbrugseksporten ikke opretholdes, vil det blive mere end vanskeligt at bevare vor nuværende økonomiske standard og bevare den levelfod, som ingen af os gerne ser falde. Det bliver sikkert ikke let i de kommende år at oparbejde en så stor industrieksport, at den kan opveje et eventuelt fald i landbrugseksporten. I særlig grad vil det blive vanskeligt, hvis de store industrilande efterhånden afvikler eller nedsætter en stor uproduktiv industriproduktion. Det er derfor nødvendigt, at vi er varsomme med at tage landbrugsjord ud af produktionen.

Ved Holstebro, hvor jeg kender de lokale forhold ret godt, blev der for et par år siden foretaget udvidelse af en militær øvelsesplads til ca. 2 000 tdr. land. Uden store vanskeligheder kunne man sikkert her have sparet en hel del af de bedste gårde og foretaget en udvidelse af øvelsespladsen på statens egne hedearealer, som ligger ret tæt ved øvelsespladsen. Det var på tale dengang, men det blev desværre ikke gennemført.

Lovforslaget er omtrent enslydende med